

Dagvattenpolicy för Kungsörs kommun

Antagen av kommunfullmäktige 2013-02-11, § 11

Kungsörs dagvattenpolicy ska styra hur arbetet med dagvatten i kommunen ska ske inom sammanhållen bebyggelse samt planlagt område. Policyn ligger till grund för ett fortsatt arbete kring dagvatten inom kommunen som bland annat ska innehålla inventering, prioritering, åtgärds- och investeringsplan samt klassificering. Den kanske viktigaste resursen vi har är tillgången till dricksvatten av hög kvalitet. Därför behöver vi skydda de delar av Köpingsåsen där möjligheterna till konstgjord infiltration finns kvar. Grundvattnet som finns i åsen behöver skyddas mot verksamheter som kan påverka det negativt.

Bakgrund

Begreppet dagvatten används för vatten från stadsmiljöer och övrig samlad bebyggelse. Dagvatten är tillfälliga flöden av till exempel regnvatten, smältvatten och tillfälligt framträngande grundvatten. Hanteringen av dagvatten har hittills gått ut på att bli av med vattnet så snabbt som möjligt. Med ökad miljöinsikt och satsningar på hållbar utveckling framstår dagvatten alltmer som en resurs i samhället. En fungerande dagvattenhantering kan göras mycket estetiskt tilltalande, därför är det viktigt att arbeta med dagvattenfrågan tidigt i planskedet som en naturlig och integrerad del i planprocessen.

I takt med att man förtätar och bygger ut, ökar de hårdgjorda ytornas areal betydligt, vilket förändrar regnvattnets naturliga avrinningsförhållanden och vattnets kretslopp. Det blir svårare för regnvattnet att tränga ner i marken och avrinningen blir snabbare till sjöar och vattendrag. Den snabbare avrinningen gör att påverkan från kraftigare regn blir större med risk för översvämningar och vattenskadorna. Även grundvattenbalansen kan rubbas.

Tillsammans med dagvattnet förs föroreningar ut i recipienterna. Föroreningar kan omfatta såväl tungmetaller, korrosionsprodukter och näringsämnen, som olja från exempelvis trafikytor, byggnadsytor och industriområden.

Genom Sveriges medlemskap i EU påverkas Kungsör av ramdirektivet för vatten. Direktivet omfattar alla typer vatten: grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten och har som främsta mål att dessa ska ha en god vattenstatus samt att inget vatten får försämrats.

För att nå god status och få en ökad biologisk mångfald behöver vi bygga bort hinder som finns för fisk och andra vattenlevande organismer. Dessutom behöver sjöstränder och vattendrag skötas på ett sätt som ökar den biologiska mångfalden och möjligheten till rekreation.

Kommunen behöver även bidra till att åtgärder utförs på jordbruksmark i Kungsör. Tillförseln av miljöfarliga och övergödande ämnen till Mälaren behöver minska. Enligt rapport 2009:22, Dagvatten från Länsstyrelsen i Västmanlands län genereras 720 000 m³/år dagvatten från hårdgjorda ytor i Kungsörs kommun. Av dessa uppges uppskattningsvis 75 procent ledas till recipient.

Enligt samma rapport innehåller dagvatten i genomsnitt 0,3 mg/l totalfosfor och 2 mg/l totalkväve. Detta skulle innebära att cirka 160 kg fosfor och drygt 1 ton kväve släpps ut till recipient via dagvattnet från Kungsörs kommun. Dagvattnets fosforinnehåll skulle därmed överstiga utsläppen från renat avloppsvatten från Kungsörs reningsverk och kväveinnehållet motsvara ungefär halva utsläppet från renat avloppsvatten från Valskogs reningsverk.

Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) har flera fördelar både för den miljömässiga och ekonomiska aspekten. Mark och växtlighet tar upp och bryter ned näringsämnen och vissa föroreningar. Våtmarker och dammar kan förutom vattenreningen även gynna växt- och djurlivet samtidigt som det skapar natur- och rekreationsområden.

Risken för sättningar i byggnader minskar eftersom grundvattensänkningar lättare kan undvikas. Däremot måste risken för inträngning av vatten i fastigheter inberäknas, vilket gör att denna metod är mer lämplig för nybebyggelse.

En annan nackdel med LOD är att förorenat dagvatten fastnar i marken eller kan förorena grundvattnet. I närheten av vattentäkter är infiltration av förorenat dagvatten därför inte att rekommendera. I områden där det förekommer markföroreningar är infiltration inte heller idealiskt eftersom föroreningarna då lätt kan transporteras vidare och på det sättet förorena grundvatten och recipienter.

Policy för Kungsör

- Dagvatten är en naturligt förekommande tillgång som ska användas på ett positivt sätt i samhällsplaneringen. Belastningen på recipienter och avloppsnät bör minimeras genom medveten dagvattenhantering i planeringsarbetets alla skeden.
- LOD innebär att man försöker efterlikna naturens sätt att ta hand om dagvattnet genom avdunstning, fördröjning och infiltration i marken. Detta ska eftersträvas vid nyplanering av Kungsör. Avrinning från en tomt eller markområde bör inte öka efter exploatering.
- Där så är möjligt ska befintliga fastigheter/fastighetsägare uppmuntras att koppla bort sina stuprör från dagvattenledningarna.
- Ledningar ska dimensioneras enligt Svenskt Vattens anvisningar och med hänsyn till den förväntade klimatförändringens effekter.
- Dagvattnet ska tas om hand för ett på platsen lämpligt sätt från estetisk, biologisk och säkerhetssynpunkt. Allt dagvatten som har låga eller måttliga föroreningshalter bör infiltreras eller fördröjas.

Riktlinjer vid dagvattenplanering

Dagvatten med låga halter av föroreningar

Dagvatten som inte kommer i kontakt med föroreningar i större grad bör infiltreras. Det är dock inte lämpligt eller möjligt att infiltrera om:

- Marken innehåller föroreningar som kan föras vidare av det infiltrerade vattnet.
- En mycket känslig recipient eller ett skyddsvärt grundvatten förorenas av det infiltrerade vattnet.
- Befintlig bebyggelse och/eller anläggningar skadas av det infiltrerade vattnet, eller att någon annan skada uppstår.

Förorenat dagvatten

Förorenat dagvatten, som inte kan tas emot av en viss recipient, bör renas lokalt eller ledas till mindre känsliga recipienter eller till avloppsreningsverken.

- Föroreningar i dagvattnet ska förebyggas och begränsas vid källan.
- Reningsåtgärder ska sättas in så nära föroreningskällan som möjligt.
- Dagvattnets belastning på ledningssystem och recipienter ska minimeras, både vad gäller föroreningar och flöden.

Dagvattendammar

För att säkerställa funktion, drift och underhåll på dagvattendammar ges här en sammanställning av anvisningar för placering och utformning av dagvattendammar.

- Om möjligt ska vid placering av dagvattendammar hänsyn tas till möjlighet för en eventuell framtida utvidgning av dammen.
- Dagvattendammar bör utformas med två skilda volymer, där den första delen utgör sedimentationsbassäng.
- Inloppet till dammen ska vara försett med oljeavskiljare, i de fall då någon form av trafikytor leds till dammen.
- Dammen måste ges nödvändigt erosionsskydd.
- Om utlopp från dammen leds till ett mindre vattendrag, måste särskild hänsyn tas så att nödvändigt erosionsskydd erhålls för mottagande vattendrag.
- Avrinning från dammen får ske med högst 1,5 l/s*ha.
- Tillfartsväg till dammen måste finnas så att arbetsfordon för exempelvis rensning av dammen kan komma ända fram.
- Uppläggningsytor för avvattning av slam bör finnas, där så är möjligt, för att minska transportvolymen.
- Om plantering i direkt anslutning ska ske, måste denna medge tillträde till dammen för arbetsfordon utan att träd skadas.

Utvämningsmagasin

I de fall där infiltration inte är lämplig, och damm inte kan anläggas är ett alternativ nedgrävda utjämningsmagasin som verkar fördröjande. Ett utjämningsmagasin fördröjer och dämpar stötvisa flöden av dagvattnet vilket minskar risken för skadliga toppbelastningar på recipienten.